

Pedagogisch kader Samen verschillend

Inleiding

Hoofdstuk 1 De basis

De kern

Diversiteit raakt je vak en jezelf

Samen veilig, samen verschillend

Diversiteit is leuk en lastig

- Referentiekader

- Vermogen tot aanpassen en empathie

Waarin je zoal divers kunt zijn

Balans zoeken tussen last en kracht

- Draaglast: verzwarende factoren

- Draagkracht: verlichtende factoren

- Het Balansmodel

Vier visies op diversiteit

Kindercentrum als ontmoetingsplaats

- Ontmoetingen binnen het kindercentrum

- Ontmoetingen buiten het kindercentrum

Hoofdstuk 2. Gezinnen in soorten en maten

De kern

Van eenoudergezin tot grootfamilie

- Eenoudergezin

- Samengesteld gezin en stiefgezin

- Gezin met twee moeders of twee vaders

- Grootfamilie

Elk gezin zijn eigen opvoedstijl

- Waarden en idealen in de opvoeding

- Niet generaliseren, maar communiceren

Elk gezin zijn eigen achtergrond

- Opvoedingswaarden per cultuur verschillend

- Nederlandse invloed op allochtone gezinnen

- Allochtone invloed op Nederlandse gezinnen

- Gezinnen en hun taal of talen

- Gezinnen in verschillende kleuren

Gezinnen op verschillende welstandsniveaus

Meedoen in de samenleving
Armoede en draagkracht
Overvloed en omgaan met geld

Hoofdstuk 3. Ouders ondersteunen om in balans te blijven

Kinderen met een beperking: wat betekent dit voor ouders?

Reacties van ouders op slecht nieuws
Manieren van omgaan met tegenslag: copingstijlen
Individuele balans tussen draaglast en draagkracht

Kinderen met specifieke behoeften in de reguliere kindergroep

Het belang van inclusieve kinderopvang
Overheidsbeleid en rechten van kinderen

Wat kunnen pedagogisch medewerkers voor ouders doen?

Luisteren en meeleven
Ervaringsdeskundigheid erkennen
Partnerschap zoeken met ouders

Gezinnen onder druk: kinderen in de knel

Risicofactoren voor verwaarlozing en mishandeling
Verwaarlozing of mishandeling signaleren

Samengevat

Hoofdstuk 4 Hoe kinderen omgaan met diversiteit

Een sociale identiteit ontwikkelen

Onderscheid leren maken: waar hoor ik bij?
Leren door aanwijzingen van opvoeders
Pedagogisch medewerkers als identificatiemodel

Binnen- en buitensluiten

Een veilige basis creëren
Reacties op onveiligheid: vluchten of vechten

Omgaan met de andere sekse: jongens en meisjes

Genetische factoren bij seksespecifiek gedrag
Sociale factoren en rolmodellen
Sekstereotiep gedrag
Seksespecifiek gedrag en cultuurfactoren

Vergelijken: wie is groter, leuker, stoerder?

Hoor ik er wel helemaal bij?
Positieve ervaringen en een veilig klimaat

Pesten en gepest worden

Ruzie maken en verzoenen

Spelen met macht

Machtsexperimenten zijn normaal

Als macht ontaardt in discriminatie

Elkaar leren begrijpen

Het goede voorbeeld geven

Je blik verruimen bij de familiemuur

Rekening leren houden met elkaar

Hoe pedagogisch medewerkers kinderen helpen omgaan met diversiteit

Samengevat

Hoofdstuk 5 Elk kind krijgt wat het nodig heeft

De kern

Kinderen met beperkingen en hun groepsgenootjes

Talenten van kinderen benutten

Omgaan met nieuwsgierigheid van kinderen

Vragen van kinderen beantwoorden

Kinderen uitleg en informatie geven

Kinderen leren omgaan met reacties op hun beperking

Empathie ontwikkelen voor mensen met specifieke behoeftes

Problemen samen met kinderen oplossen

Relativeren en humor benutten

Kinderen met gedragsproblemen in de groep

Balans zoeken tussen draagkracht en draaglast

Praten met kinderen, ouders en collega's

Gedragsproblemen uitleggen aan groepsgenootjes

Blijven zoeken naar het sleuteltje dat past

Alert zijn op spiegelgedrag en zondebokeffect

Bedacht zijn op culturele vooroordelen

Corrigeren, troosten en verbinden

Het pedagogisch beleid checken

Het pedagogisch beleid zo nodig aanpassen

Pedagogische handvatten

Hoofdstuk 6. Omgaan met diversiteit in het team en de organisatie

De kern

Het team als democratische oefenplaats

Samen werken aan verbondenheid

- Elkaars kwaliteiten benoemen
- Werken met een maatje
- Kritisch reflecteren
- Contextgericht werken: individu – samen – beleid
- Omgaan met emoties en conflicten
- Omgaan met ouders: gelijkwaardigheid en machtsverschillen
- Samen verschillend in het team
  - Hoe divers is een team?
  - Verschillen binnen teams erkennen en benutten
  - Leren van collega's uit andere culturen
  - Zo doen we dat hier: culturele dominantie
  - Leren van mannen
- Inclusief personeelsbeleid in de organisatie
  - Aanbevolen stappen
  - Opvattingen en instrumenten zo nodig bijstellen
- Handvatten om samen verschillend te zijn in team en organisatie

Hoofdstuk 7 Kinderopvang als actieve speler in de wereld

De kern

De buitenwereld naar binnen halen

- Voorwaarden voor inclusief kinderopvangbeleid

- Inclusief personeelsbeleid

Kinderopvang als actieve speler in de buitenwereld

- Kinderopvang en onderwijs

- Kinderopvang en jeugdzorg

- Kinderopvang en opvoedingsondersteuning via sociale netwerken

Handvatten voor diversiteitsbeleid